

פרשת בראשית התשע"ז

adk1010@gmail.com

ארי דוד קאהן

1. בראשית פרק ז, א-כו

(א) והאדם ידע את-תנה אשתו ותהר ותלד את-ליו ותאמר קניתי איש את-ה': (ב) ותסרף ללדת את-אחיו את-הקבל ויהי-הקבל רעה צאן וליו הנה עבד אדמה: (ג) ויהי מקץ ימים ויבא ליו מפרי האדמה מנקה לה': (ד) והקבל הביא גמיה הוא מבכרות צאנו ומחלבהו וישע ה' אל-הקבל ואל-מנתו: (ה) ואל-קינו ואל-מנתו לא שעה ויתר לקינו מאד ויפלו פניו: (ו) ויאמר ה' אל-קינו למה חרה לך ולמה נפלו פניו: (ז) הלא אמי-תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רבץ ואל-יה תשוקתו ואתה תמשל-בו: (ח) ויאמר קינו אל-הקבל אחיו ויהי בהיותם בשדה ויקם קינו אל-הקבל אחיו ויהרגהו: (ט) ויאמר ה' אל-קינו אי הקבל אחיה ויאמר לא ידעתי השמר אחי אנכי: (י) ויאמר מה עשית קול דמי אחיה צעקים אלי מן-האדמה: (יא) ועתה ארור אתה מן-האדמה אשר פצתה את-פיה לקחת את-דמי אחיה מידי: (יב) כי תעבד את-האדמה לא-תסרף תת-פחה לך גע וגד תהיה בארץ: (יג) ויאמר קינו אל-ה' גדול עוני מנשא: (יד) הן גרשת אתי היום מעל פני האדמה ומפנייה אסתר והייתי גע וגד בארץ והיה כל-מצאי יהרגני: (טו) ויאמר לו ה' לכן פל-הרג ליו שבעתים יקם וישם ה' לקינו אות לבלתי הפות-אתו כל-מצאו: (טז) ויצא קינו מלפני ה' וישב בארץ-נוד קדמת-עדן: (יז) וידע קינו את-אשתו ותהר ותלד את-חנוך ויהי בנה עיר ויקרא שם העיר קשם בנו חנוך: ... (כה) וידע אדם עוד את-אשתו ותלד בן ותקרא את-שמו שת כי שת-לי אלהים זרע אחר תחת הקבל כי הרגו קינו: (כו) ולשת גמיהו ילד-בן ויקרא את-שמו אגוש אז הוחל לקרא בשם ה': פ

2. בראשית פרק א, כז-כח

(כז) ויברא אלהים את-האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם: (כח) ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את-הארץ וכבשה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל-חיה הרמשת עליה-ארץ:

3. בראשית פרק ג, ה-ז

(ה) כי ידע אלהים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים ידעי טוב ורע: (ו) ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה-הוא לעינים ונתמד העץ להשפיל ותקח מפריו ותאכל ותתן גם-לאישה עמה ויאכל: (ז) ותפלקנה עיני שניהם וידעו כי עירמם הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגרת:

4. בראשית פרק ג, ג-ד

(ג) ומפרי העץ אשר בתוך-הגן אמר אלהים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן-תמתו: (ד) ויאמר הנחש אל-האשה לא-מות תמתו:

5. רש"י בראשית פרשת בראשית פרק ז פסוק א

(א) והאדם ידע - כבר קודם הענין של מעלה, קודם שחטא ונטרד מגן עדן, וכן ההריון והלידה, שאם כתב וידע אדם נשמע שלאחר שנטרד היו לו בנים:
את ה' - כמו עם ה', כשברא אותי ואת אישי הוא לבדו בראנו, אבל בזה שותפים אנו עמו:

6. בראשית פרק ב פסוק כה

ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו:

7. רש"י בראשית פרק ב פסוק כה

(כה) ולא יתבששו - שלא היו יודעים דרך צניעות להבחין בין טוב לרע, ואף על פי שנתנה בו דעה לקרות שמות, לא נתן בו יצר הרע עד אכלו מן העץ ונכנס בו יצר הרע וידע מה בין טוב לרע:

8. רש"י בראשית פרק ג:א

והנחש היה ערום - מה ענין זה לכאן היה לו לסמוך (פסוק כא) ויעש לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם. אלא למדך מאיזו עילה קפץ הנחש עליהם, ראה אותם ערומים ועוסקים בתשמיש לעין כל ונתאוה לה:

9. ר' יוסף בכור שור בראשית פרשת בראשית פרק ד פסוק א

(א) קניתי איש את ה'. קניתי אותו בגופי ובצערי ובעצבוני את הקדוש ברוך הוא לישב את עולמו, ואם איש המתי הנה איש שלמתי.

10. רמב"ן בראשית פרשת בראשית פרק ד פסוק א

... והנכון לי, שאמרה הבן הזה יהיה לי קנין לה', כי כאשר נמות יהיה במקומנו לעבוד את בוראו. וכן דעת אונקלוס שאמר קדם ה'.

11. פסיקתא זוטרתא (לקח טוב) בראשית פרשת בראשית פרק ד סימן א

ותאמר קניתי איש את ה' לשעבר אדם נברא מאדמה, וחוה נבראת מן אדם, ומכאן ואילך בצלמנו כדמותנו, לכך נאמר קניתי איש את ה':

12. רד"ק בראשית פרשת בראשית פרק ד פסוק א

(א) והאדם ידע את חוה אשתו - כיון שנולד לו כח התאוה ובאשתו גם כן, ידעה והרתה ואחר כן ילדה לשבעה חדשים או לתשעה, ואין ראייה מזה שהרתה ביום אחר כדברי הדרש (ב"ר כ"ב) שהרי בשרה אמר כן "ותהר ותלד שרה": ותלד את קין - ילדה בן שקראה שמו קין. שאמרה קניתי איש את ה', ואף על פי שהם שני שרשים בענין אחד; רז"ל פירשו קניתי איש את ה', המצאתי בעולם איש שלא היתה בריאתו כאחד ממנו וקניתי עם השם כי הוא שם בו חלקו שנפח בו נשמה, וקניתי, כענין קונה שמים וארץ (י"ד כ"ב) כלומר שהמציא את העולם, וסמכה המעשה לעצמה לפי שהיא עיקר המצאת הולד ובבטנה נוצר וגדל עד שיצא. ולא זכרה אלא שם המיוחד לבדו, ולא זכרה אלהים עמו, כי בנין העולם נשלם בהולד קין, כי אחר שהחלו היצורים לעולם להוליד והעולם מכאן ואילך הולך וגדל ורבה כמנהג העולם כמו שאמר אשר ברא אלהים לעשות, ועל בנין העולם נזכר אלהים כמו שפירשנו, ומכאן ואילך נזכר פעם השם הנכבד פעם אלהים, ובמקומות מעטים שניהם כאחד והכל יש לו טעם. והחכם רבי אברהם אבן עזרא כתב בו "ואין שם זכר מלת אלהים, כי הנה נמצא במין כאשר הוא למעלה בעצמים" ומה טוב פירושו למבין:

13. בראשית פרק יג, ז-יב

(ז) ויהי-ליב בין רעי מקנה-אברם ובין רעי מקנה-לוט והפנעני והפרזי אז ישב בארץ: (ח) ויאמר אברם אל-לוט אל-נא תהי מריבה ביני ובינה ובין רעי ובין רעיך כיי-אנשים אחים אנהנו: (ט) הלא כל-הארץ לפניך הפרד נא מעלי אם-השקמאל ואימנה ואם-היטין ואש-מאילה: (י) וישא-לוט את-עיניו וירא את-כל-כפר הירדן כי כלה משקה לפני שחת ה' את-סדם ואת-עמרה פגויה' בארץ מצרים באכה צער: (יא) ויבחר-לו לוט את כל-כפר הירדן ויסע לוט מקדם ויפרדו איש מעל אחיו:

14. בראשית פרק יד,

(יד) וישמע אברם כי נשבה אחיו ויירק את-חניכיו ולידי ביתו שמנה עשר ושלש מאות וירדף עד-דן: (יח) ומלפי-צדק מלך שלם הוציא לחם וגין והוא כהן לאל עליון: (יט) ויברכהו ויאמר ברוך אברם לאל עליון קנה שמים וארץ:

15. שמואל ב פרק א:יז

(יז) ויקנו דוד את-הקינה הזאת על-שאויל ועל-הונתן בנו:

16. בראשית פרק ג, יז-יט

(יז) ולאדם אמר כיי-שמעתי לקול אשתך ותאכל מן-העץ אשר צויתיה לאמר לא תאכל ממנו ארורה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה כל ימי תינה: (יח) וקוץ ודרדר תצמיח לה ואכלת את-עשב השדה: (יט) בנעת אפיה תאכל לחם עד שובה אליה-אדמה כי ממנה לקחת פי-עפר אמה ואל-עפר תשוב:

17. בראשית פרק ב, ז

(ז) וייצר ה' אלהים את-האדם עפר מן-האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לגנפש תיה: